

Suvestinė redakcija nuo 2018-07-10 iki 2020-10-31

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2004, Nr. [39-1281](#), i. k. 104301MISAK000D1-68

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

Į S A K Y M A S

**DĖL STACIONARIŲ TARŠOS ŠALTINIŲ IŠMETAMŲ Į APLINKOS ORĄ TERŠALŲ
LABORATORINĖS KONTROLĖS METODINIŲ REKOMENDACIJŲ PATVIRTINIMO**

2004 m. vasario 11 d. Nr. D1-68
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo 10 straipsnio 3 dalimi,

Preambulės pakeitimai:

Nr. [D1-622](#), 2014-07-30, paskelbta TAR 2014-08-08, i. k. 2014-10971

1. T v i r t i n u Stacionarių taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą teršalų laboratorinės kontrolės metodines rekomendacijas (pridedama).
2. Pripažįstu netekusiais galios:
 - 2.1. Aplinkos apsaugos departamento 1992 m. spalio 19 d. įsakymą Nr. 97;
 - 2.2. Aplinkos apsaugos ministerijos 1996 m. gruodžio 6 d. įsakymą Nr. 180 „Dėl stacionarių atmosferos taršos šaltinių valstybinės laboratorinės kontrolės instrukcijos, patvirtintos Aplinkos apsaugos departamento 1992 10 19 įsakymu Nr. 97, dalinio pakeitimo“ (Žin., 1996, Nr. [120-2837](#));
 - 2.3. Aplinkos apsaugos ministerijos 1998 m. balandžio 30 d. įsakymą Nr. 70 „Dėl Stacionarių atmosferos taršos šaltinių valstybinės laboratorinės kontrolės instrukcijos“ 1 priedo „Atmosferos teršimo šaltinių laboratorinės kontrolės laikinai rekomenduojamų metodikų sąrašas“ pakeitimo ir papildymo“ (Žin., 1998, Nr. [45-1251](#)).
3. N u s t a t a u , kad šis įsakymas įsigalioja nuo 2004 m. kovo 1 d.

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos
Ministro 2004 m. vasario 11 d.
įsakymu Nr. D1-68

STACIONARIŲ TARŠOS ŠALTINIŲ IŠMETAMŲ Į APLINKOS ORĄ TERŠALŲ LABORATORINĖS KONTROLĖS METODINĖS REKOMENDACIJOS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Stacionarių taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą teršalų laboratorinės kontrolės metodinėse rekomendacijose (toliau – metodinės rekomendacijos) nurodomi pagrindiniai reikalavimai iš stacionarių taršos šaltinių į aplinkos orą išmetamų teršalų instrumentiniams matavimams atlikti. Šiose metodinėse rekomendacijose pateikiami stacionarių taršos šaltinių valstybinės laboratorinės kontrolės programos parengimo principai.

2. Metodinės rekomendacijos taikomos juridiniams ir fiziniams asmenims, kurie ūkinės veiklos vykdymo metu į aplinkos orą išmeta teršalus ir savo laboratorijos pajėgomis arba, pasitelkiant pagal sutartį dirbančias laboratorijas, atlieka stacionarių taršos šaltinių į aplinkos orą išmetamų teršalų matavimus.

2¹. Matavimus atliekančios laboratorijos turi būti akredituotos pagal standarto LST EN ISO/IEC 17025 reikalavimus konkrečioms teršalams nustatyti arba turėti leidimus, išduotus pagal Leidimų atlikti taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų ir teršalų aplinkos elementuose matavimus ir tyrimus išdavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-711 „Dėl Leidimų atlikti taršos šaltinių išmetamų į aplinką teršalų ir teršalų aplinkos elementuose matavimus ir tyrimus išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, reikalavimus.

Papildyta punktu:

Nr. [D1-622](#), 2014-07-30, paskelbta TAR 2014-08-08, i. k. 2014-10971

2 skyrius. Neteko galios nuo 2014-08-09

Skyriaus naikinimas:

Nr. [D1-622](#), 2014-07-30, paskelbta TAR 2014-08-08, i. k. 2014-10971

III. SĄVOKOS

4. Šiose metodinėse rekomendacijose vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatyme, Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-528 „Dėl Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklių patvirtinimo“, Taršos leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. D1-259 „Dėl Taršos leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklių patvirtinimo“, Aplinkos oro taršos šaltinių ir iš jų išmetamų teršalų inventorizacijos ir ataskaitų teikimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 340 „Dėl Aplinkos oro taršos šaltinių ir iš jų išmetamų teršalų inventorizacijos ir ataskaitų teikimo taisyklių patvirtinimo“, apibrėžtas sąvokas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-622](#), 2014-07-30, paskelbta TAR 2014-08-08, i. k. 2014-10971

IV. REIKALAVIMAI MĖGINIŲ PAĖMIMUI IR MATAVIMAMS

5. Mėginių paėmimo ir matavimo vietos:

5.1. Mėginių paėmimo vietos įrengiamos atsižvelgiant į Aplinkos apsaugos agentūros rekomendacijas, ypatingą dėmesį skiriant saugiam mėginių paėmimui:

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-658](#), 2018-07-03, paskelbta TAR 2018-07-09, i. k. 2018-11553

5.1.1. jei dirbama didesniame nei 1,8 m aukštyje, turi būti įrengta nuolatinė dengta (jei dirbama lauko sąlygomis) darbo patalpa su turėklais, laipteliais, kur būtų galima pastatyti ar pritvirtinti naudojamus prietaisus;

5.1.2. sumontuojamos ir įžeminamos rozetės kintamai 36 V arba 220 V elektros srovei;

5.1.3. parinktoje ortakio (kamino) vietoje padaromos angos, kurios užsandarinamos dangteliais ar kamščiais.

5.2. Mėginių paėmimo vietos parenkamos tiesioje ortakio atkarpoje:

5.2.1. dulkių koncentracijai nustatyti ypač svarbu išlaikyti izokinetiškumo sąlygas, t. y. vienodus dujų srauto greičius pasirinktoje matavimo vietoje ortakyje ir mėginio paėmimo vamzdyje (antgalyje);

5.2.2. patikimiausi rezultatai gaunami imant mėginius ir matuojant dujų srauto parametrus tiesioje ortakio atkarpoje, kur per 4-5 D (D – ortakio skersmuo) iki paėmimo vietos ir per 3–4 D po paėmimo vietos nėra jokio dujų srauto trikdymo (ventiliatoriaus, sklendės, alkūnės, ortakio susiaurėjimo ar plėtėjimo vietos ir pan.);

5.2.3. išskirtiniais atvejais, kai nėra tokio ilgio ortakio atkarpos, užtenka minimalių atstumų iki mėginių paėmimo vietos: 2,5 D tiesios atkarpos iki paėmimo vietos ir 0,5 D – po paėmimo vietos;

5.2.4. teršalų, išmetamų į aplinkos orą iš jais užterštų gamybinių patalpų stacionariai įrengtų ašinių ventiliatorių pagalba, mėginių paėmimo vieta įrengiama pritaissant prie ventiliatoriaus išmetimo angos vamzdį, pagamintą iš inertiškos matuojamam teršalui medžiagos. Vamzdzio ilgis iki mėginių paėmimo vietos parenkamas atsižvelgiant į metodinių rekomendacijų 5.2.2 ir 5.2.3 papunkčių reikalavimus;

Papildyta punktu:

Nr. [D1-622](#), 2014-07-30, paskelbta TAR 2014-08-08, i. k. 2014-10971

5.3. Įrengtos mėginių paėmimo vietos pažymimos stacionarių taršos šaltinių išdėstymo scheme. Už mėginių paėmimo vietų parinkimą ir saugų įrengimą yra atsakingas ūkio subjekto paskirtas asmuo.

6. Matuojant nepertraukiamu būdu, automatinės matavimo sistemos (toliau – AMS) turi būti įrengtos pagal Europos ir/ar tarptautinių standartų reikalavimus bei pagal gamintojo rekomendacijas. Turi būti užtikrintas minimalus dujų srauto trikdymo poveikis matuokliams, o gauti teršalų koncentracijų matavimų duomenys turi patikimai apibūdinti taršos šaltinį.

7. AMS matuoklių įrengimo vieta bei darbo aikštelė turi būti lengvai pasiekiamą, švari, vėdinama, apšviesta, saugi pastoviai matuoklių techninei priežiūrai bei kontrolei vykdyti ir matavimo duomenų kokybės kontrolei užtikrinti, atliekant lygiagrečius matavimus standartiniu pamatiniu metodu.

8. Matavimo angos, skirtos lygiagretiems matavimams atlikti, turi būti įrengtos kiek galima arčiau AMS matuoklių, bet ne toliau kaip 3 D iki arba už AMS matuoklių, kad gauti matavimų duomenys būtų palygintini.

9. Prieš paimant mėginius ar atliekant matavimus, su ūkio subjekto atstovais turi būti išaiškinta, kokios nusistovėjusio darbo režimo (ciklinio ar tolygaus) sąlygos ūkinės veiklos objekte. Deguonies ir temperatūros matavimai ortakyje (kamine) suteikia papildomos informacijos apie proceso stabilumą. Siekiant sumažinti stacionaraus taršos šaltinio išmetamų teršalų kiekio ir dujų srauto greičio netolygumo įtaką atliekamiems matavimams, reikia pailginti mėginių paėmimo arba matavimų laiką nuo minimalaus 30 min. iki 60, 90 min., taipogi padidinti matavimų skaičių, kad gauti matavimų, atliktų tokiomis pačiomis matavimo sąlygomis, rezultatų artumą. Tai leistų patikimai apibūdinti iš taršos šaltinio išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekį.

10. Mėginių paėmimas aspiraciniu būdu, koncentruojant teršalus sugeriamajame tirpale, kietuose sorbentuose ar filtruose atliekamas ne trumpiau 30 min. arba ilgiau, kaip reikalaujama

teršalo nustatymo metode. Tačiau, esant didelei teršalų koncentracijai, taršos šaltinyje reikia paimti ne mažiau kaip 3 mėginius vienodomis pauzėmis 30 min. laikotarpiu ir pagal išmatuotų koncentracijų vertes apskaičiuoti vidurkį.

11. Mėginių paėmimas į elastines talpas, jas užpildant dujomis iš taršos šaltinio, atliekamas aspiraciniu ar vakuuminiu būdu. Talpos turi būti pagamintos iš tokių medžiagų, kad sąlytyje su talpos sienelėmis nepasikeistų mėginio sudėtis. Jei dujų srauto mėginio paėmimo vietoje aukšta temperatūra, didelis dulkėtumas ir drėgmė, kas turėtų įtakos rezultatams, mėginiai paimami į elastines talpas per dujų paruošimo įrangą. Iš taršos šaltinio turi būti paimami ne mažiau kaip 3 mėginiai su vienodomis pauzėmis 30 min. laikotarpiu ir pagal išmatuotų koncentracijų vertes apskaičiuojamas vidurkis. Mėginyje nustatomų analizių (teršalų) skaičius neribojamas.

12. Mėginių paėmimas nebūtinai atskirtas nuo analizės ir gali būti matuojama betarpiškai taršos šaltinyje kilnojama arba stacionariais analizatoriais. Teršalų matavimai atliekami nuolatos arba su vienodomis pauzėmis 30 min. laikotarpiu, fiksuojant ne mažiau kaip 3 išmatuotų koncentracijų vertes ir apskaičiuojant vidurkį.

13. Mėginių paėmimo, aplinkos sąlygų bei deguonies ir temperatūros ortakyje duomenys įrašomi į darbo žurnalą (protokolą), skirtą mėginių iš stacionarių taršos šaltinių paėmimui.

14. Mėginių paėmimo, saugojimo ir transportavimo kokybės užtikrinimui į mėginių paėmimo vietą turi būti vežamas „tuščiasis kelionės“ mėginys (sugertuvas su užpildytu sugeriamuoju tirpalu, filtras, sorbcinis vamzdelis ar kt., į kuriuos mėginys neimamas). Laboratorijoje atliekama „tuščiojo kelionės“ ir paimtų mėginių analizė.

15. Atvežti į laboratoriją mėginiai užregistruojami, kad būtų galima atsekti procesą nuo mėginio paėmimo iki analizės rezultatų ataskaitos.

16. Mėginių analizė:

Mėginiai turi būti išanalizuoti laboratorijoje ne vėliau, kaip nurodyta metode, taikomame konkrečiam teršalui nustatyti.

17. Analizės rezultatų skaičiavimas:

17.1. Nustatomo teršalo koncentracija apskaičiuojama iš lygties:

$$C = \frac{a \times b}{n \times V_0}; \quad (1)$$

čia:

C – nustatomo teršalo koncentracija, mg/Nm³;

a – nustatomo teršalo kiekis mėginyje, mg;

b – sugeriamojo tirpalo tūris, ml;

n – analizei panaudoto sugeriamojo tirpalo tūris, ml;

V₀ – dujų mėginio tūris pagal rotometro arba dujų skaitliuko rodmenis – V_r, perskaičiuotas, esant normaliosioms sąlygoms (t = 0 °C temperatūrai ir P = 760 mmHg slėgiui), Nm³ /pagal (2) arba (3) lygtis/.

1. **PASTABA.** Atskirais atvejais formulėje (1) gali būti ir kiti koeficientai, susieti su cheminės reakcijos eiga, nustatant konkretų teršalą.

2. **PASTABA.** Kai dujų mėginys imamas į 2 ar 3 nuosekliai sujungtus sugertuvus, teršalo koncentracija nustatoma kiekviename iš jų atskirai, o rezultatai susumuojami;

17.2. V_t perskaičiavimo į V₀ lygtys:

17.2.1. kai imami sausų dujų mėginiai:

$$V_0 = V_t \cdot \frac{273}{(273 + t)} \cdot \frac{(P + P_r)}{760};$$

(2)

čia:

P – atmosferos slėgis, mmHg;

P_r – praretėjimas (±) prieš rotametą ar dujų skaitiklį, mmHg;

t – paimamo dujų mėginio temperatūra prieš rotametą arba dujų skaitiklį, °C;

17.2.2. kai imami drėgnų dujų mėginiai:

$$V_0 = V_t \times (273 / (273 + t)) \times (((P + P_r) - p_s(H_2O)) / 760) \quad (3)$$

čia:

p_s(H₂O) - prisotintų vandens garų slėgis, esant temperatūrai t (išmatavus dujų temperatūrą prieš rotametą arba dujų skaitiklį, p_s(H₂O) surandamas iš lentelės, pateiktos LAND 28-98/M-08 (žr. 1 priedo [4] ar kt.);

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-622](#), 2014-07-30, paskelbta TAR 2014-08-08, i. k. 2014-10971

17.3. Kai kuriais atvejais nustatomo teršalo koncentracija perskaičiuojama, esant standartinei deguonies koncentracijai, iš lygties:

$$C_{st} = C \cdot \frac{21 - O_{2st}}{21 - O_{2iš}};$$

(4)

čia:

C_{st} – nustatomo teršalo koncentracija mg/Nm³ perskaičiuota esant standartinei deguonies koncentracijai;

O_{2st} – standartinė deguonies koncentracija, nurodyta normatyviniuose dokumentuose, tūrio procentais;

O_{2iš} – išmatuota deguonies koncentracija išmetamosiose dujose, tūrio procentais;

17.4. Išmetamų teršalų kiekio skaičiavimas:

17.4.1. iš taršos šaltinio išmetamo teršalo kiekis apskaičiuojamas iš lygties:

$$Q = C \times V_F; \quad (5)$$

čia:

Q – išmetamo į aplinkos orą teršalo kiekis, g/s;

V_F – iš taršos šaltinio išmetamų dujų tūris perskaičiuotas esant normaliosioms sąlygoms (t = 0 °C temperatūrai ir P = 760 mmHg slėgiui), Nm³/s;

C – teršalo koncentracija, g/Nm^3 .

17.5. Oro teršalų valymo įrenginių darbo efektyvumo skaičiavimas:

Faktinis valymo efektyvumas (proc.) apskaičiuojamas iš lygties:

$$h = (1 - ((C_{i\text{sein.}} \times V_{i\text{sein.}}) / C_{j\text{ein.}} \times V_{j\text{ein.}})) \times 100; \quad (6)$$

čia:

h - valymo efektyvumas, procentais;

$C_{j\text{ein.}}$ ir $C_{i\text{sein.}}$ - teršalo koncentracijos prieš ir po valymo (nustatytos matavimais) mg/Nm^3 arba g/Nm^3 ;

$V_{j\text{ein.}}$ ir $V_{i\text{sein.}}$ - išmetamų dujų tūris prieš ir po valymo, Nm^3/s ;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-622](#), 2014-07-30, paskelbta TAR 2014-08-08, i. k. 2014-10971

17.6. negalima apskaičiuoti valymo efektyvumo, naudojant tik teršalų koncentracijų vertes, nes dėl sistemų nehermetiškumo kartais labai pasikeičia išmetamų dujų tūris prieš ir po valymo.

Papildyta punktu:

Nr. [D1-622](#), 2014-07-30, paskelbta TAR 2014-08-08, i. k. 2014-10971

18. Matavimo priemonės turi atitikti Lietuvos Respublikos metrologijos įstatymo bei Lietuvoje galiojančių standartų reikalavimus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-622](#), 2014-07-30, paskelbta TAR 2014-08-08, i. k. 2014-10971

19. Matavimo metodų pasirinkimas ir taikymas:

19.1. mėginių paėmimas ir matavimų atlikimas stacionariuose taršos šaltiniuose turi būti atliekamas pagal Lietuvos standarto LST CEN/TS 15675:2007 „Oro kokybė. Stacionariųjų šaltinių išmetamųjų teršalų matavimas. EN ISO/IEC 17025:2005 taikymas atliekant periodinius matavimus“ reikalavimus, o konkretūs parametrai nustatomi vadovaujantis šių metodinių rekomendacijų 1 priede išdėstytais metodais. Jei Lietuvos standarte nėra apibrėžto konkrečiam teršalui nustatyti tinkamo tyrimo metodo, naudojamas Europos standartas (EN) ar tarptautinis standartas (ISO), o nesant minėtų standartų naudojami metodai, atitinkantys standarto LST EN ISO/IEC 17025 metodams keliamus reikalavimus;

19.2. jei metode nenurodyta matavimų neapibrėžtis ar paklaida, taikomi šie reikalavimai:

19.2.1. taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą teršalų matavimams taikomų matavimo metodų paklaida neturi būti didesnė kaip 25 %. Mažiausia naudojamu metodu išmatuojama teršalo koncentracija (teršalo nustatymo riba) turi būti mažesnė arba lygi 30 % išmetamo teršalo ribinės vertės, išreikštos mg/Nm^3 , nustatytos konkrečios stacionaraus aplinkos oro taršos šaltinio išmetamam teršalui;

19.2.2. jeigu išmatuota teršalo koncentracija yra mažesnė už taikomu metodu išmatuojamą mažiausią koncentraciją (nustatymo ribą), pateikiant matavimo rezultatus turi būti įrašoma, už kokią konkrečią vertę (nustatymo ribą) matuotos teršalo koncentracijos vertė yra mažesnė.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-622](#), 2014-07-30, paskelbta TAR 2014-08-08, i. k. 2014-10971

5 skyrius. Neteko galios nuo 2014-08-09

Skyriaus naikinimas:

Nr. [D1-622](#), 2014-07-30, paskelbta TAR 2014-08-08, i. k. 2014-10971

VI. STACIONARIŲ TARŠOS ŠALTINIŲ IŠMETAMŲ Į APLINKOS ORĄ TERŠALŲ VALSTYBINĖS LABORATORINĖS KONTROLĖS PROGRAMOS PARENGIMO PRINCIPAI

21. Į metines stacionarių taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą teršalų valstybinės laboratorinės kontrolės programas (toliau – Programa) įtraukiami ūkio subjektai, kurių vykdomai ūkinei veiklai ar eksploatuojamiems įrenginiams pagal Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos

įstatymo 19¹ ir 19² straipsnių nuostatas privaloma turėti taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimą (toliau - TIPK leidimas) ar Taršos leidimą ir kuriems TIPK leidime ar Taršos leidime yra nustatyta leidžiama tarša į aplinkos orą (normatyvai) arba kuriems taikomas šių metodinių rekomendacijų 31 punktas.

22. Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos (toliau – AAD) organizuoja ūkio subjektų stacionarių taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą teršalų valstybinę laboratorinę kontrolę pagal Programas, parengtas remiantis šių metodinių rekomendacijų nuostatomis ir šių metodinių rekomendacijų 2 priede pateikta forma.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-658](#), 2018-07-03, paskelbta TAR 2018-07-09, i. k. 2018-11553

23. Rengiant Programą:

23.1. sudaromas teršalų, išmetamų iš ūkio subjektų, kurie turi TIPK arba Taršos leidimą, stacionarių taršos šaltinių, prioritetinis sąrašas (toliau – Sąrašas);

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-658](#), 2018-07-03, paskelbta TAR 2018-07-09, i. k. 2018-11553

23.2. nustatomas ūkio subjektų kontrolės lygis ir dažnis.

24. Sudarant Sąrašą ir nustatant ūkio subjektų kontrolės lygį ir dažnį, naudojami visų ūkio subjektų aplinkos oro apsaugos metinės ataskaitos teršalų išmetimo duomenys, ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, duomenys.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-658](#), 2018-07-03, paskelbta TAR 2018-07-09, i. k. 2018-11553

25. Sąrašas sudaromas vadovaujantis šiomis nuostatomis:

25.1. apskaičiuojamas kiekvieno iš taršos šaltinių išmetamo į aplinkos orą teršalo pavojingumo rodiklis (TPR) ir pagal jo skaitinę vertę nustatoma teršalo pavojingumo kategorija (TPK) (žr. 1 lentelę).

1 lentelė

Teršalo pavojingumo rodiklis (TPR)	$>10^5$	10^3-10^5	$<10^3$
Teršalo pavojingumo kategorija (TPK)	I	II	III

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-658](#), 2018-07-03, paskelbta TAR 2018-07-09, i. k. 2018-11553

25.2. Teršalo pavojingumo rodiklis (TPR) apskaičiuojamas pagal formulę:

$$TPR = \frac{\sum M_r}{RV}; \quad (7)$$

čia:

25.2.1. M_r – suminis kiekvieno teršalo kiekis, išmestas į aplinkos orą iš visų ūkio subjektų stacionarių taršos šaltinių, tonomis per metus;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-658](#), 2018-07-03, paskelbta TAR 2018-07-09, i. k. 2018-11553

25.2.2. RV – teršalo (išskyrus kietąsias daleles) paros ribinė aplinkos oro užterštumo vertė (išreikšta mg/m^3), nustatyta žmonių sveikatos apsaugai Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzeno, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normose, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 591/640 „Dėl Aplinkos oro užterštumo

sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzeno, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normų patvirtinimo“, Aplinkos oro užterštumo arsenu, kadmiu, nikeliu ir benzo(a)pirenu siektinose vertėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006 m. balandžio 3 d. įsakymu Nr. D1-153/V-246 „Dėl Aplinkos oro užterštumo arsenu, kadmiu, nikeliu ir benzo(a)pirenu siektinų verčių patvirtinimo“ (toliau šiame punkte – ES normos), *arba* Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, sąraše ir ribinėse aplinkos oro užterštumo vertėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 471/582 „Dėl Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąrašo ir Teršalų, kurių kiekis aplinkos ore ribojamas pagal nacionalinius kriterijus, sąrašo ir ribinių aplinkos oro užterštumo verčių patvirtinimo“ (toliau šiame punkte – nacionalinės normos). Kietųjų dalelių išmetimo atveju, kai visas kietųjų dalelių kiekis arba jų dalis išmetama deginant kurą ar atliekas, RV – kietųjų dalelių paros ribinė aplinkos užterštumo vertė – $0,05 \text{ mg/m}^3$, o visais kitais atvejais RV – kietųjų dalelių paros ribinė aplinkos užterštumo vertė – $0,15 \text{ mg/m}^3$. Jei teršalui nustatyta nacionalinė norma, tačiau nenustatyta paros ribinė vertė, TPR nustatymui taikoma 50 % pusės valandos ribinės vertės dydžio. Jei teršalui nustatyta ES norma, tačiau nenustatyta paros ribinė vertė, TPR nustatymui taikoma metinė ribinė ar siektina vertė arba paros 8 valandų maksimalaus vidurkio ribinė ar siektina vertė;

25.2.3. a – pastovus dydis, priklausantis nuo teršalo grupės, nurodytos Apmokestinamų teršalų ir jų grupių sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. sausio 18 d. nutarimu Nr. 53 „Dėl Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo įgyvendinimo“, II skyriuje. I grupės teršalo pastovus dydis „a“ lygus 1,7, II – 1,3, III – 1,0, IV – 0,9, o azoto oksidų – 1,3, sieros dioksido – 1,0, dulkių (kietųjų dalelių) – 1,3, vanadžio pentoksido – 1,7;

25.3. Sąraše surašomi šie kontroliuoti teršalai:

25.3.1. I ar II pavojingumo kategorijos teršalai;

25.3.2. CO, NO_x, SO₂ ir dulkės (kietosios dalelės), kurie nepateko į Sąrašą pagal šių metodinių rekomendacijų 25.3.1 papunktį;

25.3.3. teršalai, kurie nepateko į Sąrašą pagal šių metodinių rekomendacijų 25.3.1 ir 25.3.2 papunktčius, bet yra būdingi (specifiniai) konkretaus ūkio subjekto vykdomos ūkinės veiklos rūšiai ir gali turėti neigiamą poveikį aplinkos oro kokybei, kai ūkio subjekto vykdomos veiklos galimo poveikio zonoje yra viešosios paskirties (mokyklos, ligoninės, darželiai ir kt.) ar gyvenamieji pastatai, o vyraujantys vėjai nukreipti į aukščiau išvardytus pastatus ar gyvenamąsias vietas ir kt.

26. Ūkio subjekto kontrolės lygis ir dažnis, išskyrus ūkio subjektus, kuriems taikomas šių metodinių rekomendacijų 31 punktas, nustatomas pagal ūkio subjekto valdomo (naudojamo) stacionaraus (-ių) taršos šaltinio (-ių) išmetamų į aplinkos orą teršalų prioriteto indeksus (I_{pr}) (toliau – prioriteto indeksas (I_{pr}), kurių skaitinės vertės priklauso nuo išmetamų į aplinkos orą teršalų kiekio, jų grupės, aplinkos oro užterštumo normos, meteorologinių sąlygų, ūkio subjekto atstumo iki apgyvendintų teritorijų.

27. Prioriteto indeksai (I_{pr}) skaičiuojami tik tiems ūkio subjekto valdomo (naudojamo) stacionaraus (-ių) taršos šaltinio (-ių) išmetamiems į aplinkos orą teršalams, kurie yra Sąraše ir kurių santykis $M_f/RV > 1$, pagal formulę:

$$I_{pr} = K_{max} \frac{M_f}{RV}; \quad (8)$$

čia:

27.1. $K_{max} = 2$, kai ūkio subjektas yra apgyvendintoje vietovėje (pagal ūkio subjekto padėtį schemoje su gyvenamųjų namų, mokyklų, ligoninių, saugomų teritorijų išsidėstymu);

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-658](#), 2018-07-03, paskelbta TAR 2018-07-09, i. k. 2018-11553

27.2. $K_{\max} = r_{\max}/12,5$, kai ūkio subjektas yra negyvenamojoje vietovėje ir vyraujantys vėjai teršalus neša link apgyvendintų teritorijų;

27.3. $r_{\max}$ = didžiausias vėjo pasikartojimas pagal daugiamečių meteorologinių stebėjimų duomenis sudarytą 8 rumbų vėjų rožę, %;

27.4. $K_{\max} = 1$, visais kitais atvejais, nenurodytais metodinių rekomendacijų 27.1-27.3 papunkčiuose;

27.5. M_f – iš ūkio subjekto valdomo stacionaraus taršos šaltinio (-ių) išmetamo į aplinkos orą teršalo, kuris yra Sąraše ir kurio santykis $M_f/RV > 1$, kiekis, tonomis per metus;

27.6. RV – paros ribinė aplinkos oro užterštumo vertė, mg/m^3 (žr. metodinių rekomendacijų 25.2.2 papunktį);

27.7. a – pastovus dydis, priklausantis nuo teršalo grupės (žr. metodinių rekomendacijų 25.2.3 papunktį).

28. Ūkio subjekto kontrolės lygiui ir dažniui nustatyti imama didžiausia iš to ūkio subjekto valdomo (naudojamo) stacionaraus (-ių) taršos šaltinio (-ių) išmetamų į aplinkos orą teršalų prioriteto indekso (I_{pr}) skaitinė vertė (žr. 2 lentelę).

2 lentelė

Prioriteto indeksas (I_{pr})	$>10^4$	10^4-10^3	$<10^3$
Ūkio subjekto valstybinės laboratorinės kontrolės lygis	I	II	III
Ūkio subjekto valstybinės laboratorinės kontrolės dažnis	2 kartus per metus	1 kartą per metus	1 kartą per 3 metus

29. Programos sudarymas:

29.1. į Programą įrašomi visi ūkio subjektai, kuriems priskirtas I ar II valstybinės laboratorinės kontrolės lygis, ir ne mažiau kaip 1/3 ūkio subjektų, kuriems priskirtas III valstybinės laboratorinės kontrolės lygis;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-658](#), 2018-07-03, paskelbta TAR 2018-07-09, i. k. 2018-11553

29.2. ūkio subjektai, kuriems priskirtas III valstybinės laboratorinės kontrolės lygis, įtraukiami į Programą vadovaujantis tikrintinų ūkio subjektų atrankos kriterijais, nurodytais RAAD ar Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus įsakymu patvirtintose Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdančių aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklėse.

30. Jeigu į Programą įtrauktas ūkio subjektas valdo (naudoja) kelis stacionarius taršos šaltinius, matavimai atliekami šiuose to ūkio subjekto valdomuose (naudojamuose) stacionariuose taršos šaltiniuose:

30.1. iš kurių išmetamas (-i) didžiausias (-i) I ar II pavojingumo kategorijos teršalo (-ų) kiekis (-iai);

30.2. iš kurių išmetami CO , NO_x , SO_2 ir (arba) dulkės (kietosios dalelės), jeigu šiame (-iuose) stacionariame (-iuose) taršos šaltinyje (-iuose) matavimai neatlikti pagal metodinių rekomendacijų 30.1 papunktį;

30.3. kuriame (-iuose) kalendoriniais metais, kuriems sudaroma Programa, numatytos neįprastos (neatitiktinės) veiklos sąlygos, dėl kurių gali įvykti neįprasti (neatitiktiniai) teršalų išmetimai.

31. Netaikant metodinių rekomendacijų 23-29 punktų ūkio subjektai, eksploatuojantys kurą deginančius įrenginius, kurių nominali šiluminė galia lygi arba didesnė kaip 0,12 MW, bet nesiekia 20 MW, kontroliuojami ne rečiau kaip šiais dažniais:

31.1. kurą deginantys įrenginiai, kurių nominali šiluminė galia lygi arba didesnė kaip 0,12 MW, bet nesiekia 1 MW, ir kuriuose kurui naudojamas dujinis kuras, kontroliuojami vieną kartą per 5 metus, atliekant matavimus šildymo sezono laikotarpiu;

31.2. kurą deginantys įrenginiai, kurių nominali šiluminė galia lygi arba didesnė kaip 0,12 MW, bet nesiekia 1 MW, ir kuriuose kurui naudojamas skystas kuras, kontroliuojami vieną kartą per 3 metus, atliekant matavimus šildymo sezono laikotarpiu;

31.3. kurą deginantys įrenginiai, kurių nominali šiluminė galia lygi arba didesnė kaip 0,12 MW, bet nesiekia 1 MW, ir kuriuose kurui naudojamas kietas kuras, kontroliuojami vieną kartą per 2 metus, atliekant matavimus šildymo sezono laikotarpiu;

31.4. kurą deginantys įrenginiai, kurių nominali šiluminė galia lygi arba didesnė kaip 1 MW, bet nesiekia 10 MW, ir kuriuose kurui naudojamas dujinis kuras, kontroliuojami vieną kartą per 3 metus, atliekant matavimus šildymo sezono laikotarpiu;

31.5. kurą deginantys įrenginiai, kurių nominali šiluminė galia lygi arba didesnė kaip 1 MW, bet nesiekia 10 MW, ir kuriuose kurui naudojamas skystas ar kietas kuras, kontroliuojami vieną kartą per metus, atliekant matavimus šildymo sezono laikotarpiu;

31.6. kurą deginantys įrenginiai, kurių nominali šiluminė galia lygi arba didesnė kaip 10 MW, bet nesiekia 20 MW, nepriklausomai nuo kuro rūšies kontroliuojami vieną kartą per metus, atliekant matavimus šildymo sezono laikotarpiu.

32. Ūkio subjektų laboratorinės kontrolės vykdymo terminai turi būti derinami su Ūkio subjektų veiklos patikrinimų, vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, planuose, parengtuose vadovaujantis Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, reikalavimų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. vasario 18 d. įsakymu Nr. D1-145, atitinkamo RAAD ar Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus įsakymu patvirtintomis Ūkio subjektų veiklos planinių ir neplaninių patikrinimų, vykdant aplinkos apsaugos valstybinę kontrolę, taisyklėmis, numatytais terminais.“;

Skyriaus pakeitimai:

Nr. [D1-622](#), 2014-07-30, paskelbta TAR 2014-08-08, i. k. 2014-10971

Stacionarių taršos šaltinių išmetamų
į aplinkos orą teršalų laboratorinės
kontrolės metodinių rekomendacijų
1 priedas

**STACIONARIŲ TARŠOS ŠALTINIŲ IŠMETAMŲ Į APLINKOS ORĄ TERŠALŲ
LABORATORINEI KONTROLEI REKOMENDUOJAMŲ METODŲ SĄRAŠAS**

Eil. Nr.	Nustatomas parametras	Metodas	Bibliografija
1	2	3	4
1	Į aplinkos orą išmetamų dujų srauto greičio ir tūrio debito matavimas	Matuojant pneumatiniu vamzdeliu ir mikromanometru (spiritiniu arba elektroniniu)	[1], [3], [15]
2	Azoto oksidai	Fotometrija Chemiliuminescencija Elektrochemija IR spektroskopija	[5], [15] [7], [11] [10] [7]
3	Sieros dioksidas	UV-fluorescencija Elektrochemija Fotometrija Titrimetrija IR absorbcija Chromatografija	[8] [10] [15] [6], [9], [12] [8] [12]
4	Anglies monoksidas	Chromatografija IR absorbcija Elektrochemija	[15] [13] [10]
5	Deguonis	Elektrochemija Paramagnetinis	[10] [17]
6	Vandens garai ortakyje	Absorbcija, kondensacija	[20]
7	Dulkės (kietos dalelės)	Svorio	[2], [4]
8	Acto rūgštis	Fotometrija	[14]
9	Akroleinas	IR spektrometrija	[16]
10	Amoniakas	Fotometrija Titrimetrija	[15] [15]
11	Anglies disulfidas	Fotometrija IR spektrometrija	[15] [16]
12	Chloro vandenilis, chloras	Fotometrija Chromatografija	[15] [19], [21]
13	Fenolis	Fotometrinis su p-nitroanilinu Chromatografija	[18] [15]
14	Fluoro dujiniai junginiai, fluoridai	Fotometrinis Chromatografija Potenciometrija	[15] [15], [21] [15]
15	Formaldehidas	Fotometrinis su 50% izopropilo spiritu Fotometrinis su chromotropo rūgštimi	[18] [14]
16	Merkaptanai	Chromatografija Potenciometrija	[35], [36], [39] [15]
17	Metalai ir jų junginiai	Atominės absorbcijos spektrometrija Induktyviai susietos plazmos optinės emisijos spektrometrija	[22], [23], [24], [25], [26], [15]

		Induktyviai susietos plazmos masių spektrometrija Atominės fluorescencijos spektrometrija UV spektrofotometrija	
18	Sieros rūgštis	Turbidimetrija	[14], [15]
19	Sieros vandenilis	Fotometrija Titrimetrija Chromatografija IR spektrometrija	[15] [15] [35], [36]
20	Šarmai	Fotometrija	[14]
21	Karboniliniai junginiai (formaldehidai, acetaldehidai, kiti aldehidai ir ketonai)	Chromatografija	[15], [37], [38]
22	Lakieji organiniai junginiai (alifatiniai, aromatiniai, halogeninti angliavandeniliai, esteriai, aldehidai, ketonai ir alkoholiai)	Chromatografija Chromatografija-masių spektrometrija	[15], [27], [28], [29], [30], [31], [32], [35], [36]
23	Policikliniai aromatiniai angliavandeniliai	Chromatografija Chromatografija-masių spektrometrija	[33], [34]
24	Polichlorintieji dioksinai (PCDD), furanai (PCDF) ir polichlorintieji bifenilai (PCB)	Chromatografija-masių spektrometrija	[40], [41], [42], [43]
25	Metanas	Chromatografija	[44], [45]
26	Bendroji organinė anglis (BOA)	Liepsnos jonizacijos detektoriaus metodas	[46]

Bibliografija

1. LST ISO 10780:2003 Stacionariųjų šaltinių išmetamieji teršalai. Dujų srautų greičio ir tūrio debito matavimas uždaruosiuose kanaluose.
2. LST EN 13284-1:2006 Stacionariųjų šaltinių išmetamieji teršalai. Mažos masės dulkių koncentracijos nustatymas. 1 dalis. Rankinis gravimetrinis metodas.
3. LAND 27-98/M-07 Stacionarūs atmosferos teršalų šaltiniai. Dujų srauto ir tūrio debito ortakyje matavimas.
4. LAND 28-98/M-08 Stacionarūs atmosferos teršalų šaltiniai. Dulkių (kietųjų dalelių) koncentracijos išmetamosiose dujose nustatymas. Svorio metodas.
5. LAND 29-98/M-09 Stacionarūs atmosferos teršalų šaltiniai. Azoto oksidų koncentracijos išmetamosiose dujose nustatymas Grisso reagentu (nevakuumuojant bandinio paėmimo indų).
6. LAND 30-98/M-10 Stacionarūs atmosferos teršalų šaltiniai. Sieros dioksido koncentracijos išmetamosiose dujose nustatymas torinu.
7. LST ISO 10849:2001 Stacionariųjų taršos šaltinių išmetamieji teršalai. Azoto oksidų koncentracijos nustatymas. Automatizuotų matavimo sistemų darbinės charakteristikos.
8. LST ISO 7935:2001 Stacionariųjų taršos šaltinių išmetamieji teršalai. Sieros dioksido koncentracijos nustatymas. Automatizuotų matavimo metodų darbinės charakteristikos.
9. LST ISO 7934+A1:2001 Stacionariųjų taršos šaltinių išmetamieji teršalai. Sieros dioksido koncentracijos nustatymas. Vandenilio peroksido-bario perchlorato-Thorin metodas.
10. Dujų analizatoriaus (CO, NO_x, SO₂, O₂) aprašas.
11. LST EN 14792:2006 Stacionariųjų šaltinių išmetamieji teršalai. Azoto oksidų (NO_x) masinės koncentracijos nustatymas. Pamatinis metodas. Chemiliuminescencija.

12. LST EN 14791:2006 Stacionariųjų taršos šaltinių išmetamieji teršalai. Sieros dioksido masinės koncentracijos nustatymas. Pamatinis metodas.
13. LST EN 15058:2006 Stacionariųjų šaltinių išmetamieji teršalai. Anglies monoksido (CO) koncentracijos nustatymas. Pamatinis metodas. Nedispersinė infraraudonoji spektrometrija.
14. Nustatytų normatyvų kontrolės lengvosios pramonės inventorizuotų šaltinių ir dujų-dulkių valymo įrenginių išmetamosiose dujose instrukcija. Maskva. 1985 (Instrukcija po kontroliu ustanovlenija PDV (VSV), inventORIZACII istočnikov vybrosov v atmosferu i pasportizacii gazopylieulavlivajuščich ustanovok na priedpriyatijach legkoj promyšlienosti. M. ZNIITEI Minlegprom. 1985).
15. Metodikų rinkinys teršalų koncentracijoms nustatyti pramonės išmetamosiose dujose. Leningradas. 1987 (Sbornik metodik po opriedelieniju koncencracii zagriazniajuščich vieščiestv v promyšlienych vybroсах v atmosferu. L. Gidrometeoizdat. 1987).
16. IR spektrometrinio dujų analizatoriaus aprašas.
17. LST EN 14789:2006 Stacionariųjų taršos šaltinių išmetamieji teršalai. Tūrinės deguonies (O₂) koncentracijos nustatymas. Pamatinis metodas. Paramagnetizmas.
18. Atmosferos užterštumo kontrolės vadovas. Leningradas. 1979. (Rukovodstvo po kontroliu zagriaznienija atmosfieri. L. Gidrometeoizdat. 1979).
19. [LST EN 1911:2010](#) Stacionariųjų šaltinių išmetamieji teršalai. Dujinių chloridų, išreikštų kaip HCl, masinės koncentracijos nustatymas. Standartizuotas pamatinis metodas.
20. [LST EN 14790:2006](#) Stacionariųjų taršos šaltinių išmetamieji teršalai. Vandens garų nustatymas dujotakiuose.
21. [LST EN ISO 10304-1:2009](#) Vandens kokybė. Ištirpusių anijonų nustatymas jonų mainų chromatografija. 1 dalis. Bromido, chlorido, fluorida, nitrato, nitrito, fosfato ir sulfato nustatymas (ISO 10304-1:2007).
22. LST EN 14385:2004 Stacionariųjų šaltinių išmetamieji teršalai. Suminės As, Cd, Cr, Co, Cu, Mn, Ni, Pb, Sb, Tl ir V koncentracijos išmetamuosiuose teršaluose nustatymas.
23. LST EN 13211:2002 Oro kokybė. Stacionariųjų šaltinių išmetamieji teršalai. Rankinis visuminio gyvsidabrio koncentracijos nustatymo metodas.
24. LST EN 14884:2006 Oro kokybė. Stacionariųjų šaltinių išmetamieji teršalai. Visuminio gyvsidabrio nustatymas. Automatinės matavimo sistemos.
25. LST EN 1483:2007 Vandens kokybė. Gyvsidabrio nustatymas. Metodas, naudojant atominę absorbcinę spektrometriją.
26. LST EN ISO 17852:2008 Vandens kokybė. Gyvsidabrio nustatymas. Metodas, naudojant atominę fluorescencinę spektrometriją.
27. LST EN 13649:2002 Stacionariųjų taršos šaltinių išmetamieji teršalai. Pavienių dujinių organinių junginių masės koncentracijos nustatymas. Aktyvintų anglių ir absorbcijos tirpikliais metodas.
28. [LST EN 14662-1:2005](#) Oro kokybė. Standartinis benzeno koncentracijos matavimo metodas. 1 dalis. Siurbiamasis mėginių ėmimas, po kurio atliekama šiluminė desorbcija ir dujų chromatografija.
29. [LST EN 14662-2:2005](#) Oro kokybė. Standartinis benzeno koncentracijos matavimo metodas. 2 dalis. Siurbiamasis mėginių ėmimas, po kurio atliekama skystinė desorbcija ir dujų chromatografija.
30. [LST EN 14662-3:2005](#) Oro kokybė. Standartinis benzeno koncentracijos matavimo metodas. 3 dalis. Automatizuotas siurbiamasis mėginių ėmimas ir vietoje atliekama dujų chromatografija.
31. [LST EN 14662-4:2005](#) Oro kokybė. Standartinis benzeno koncentracijos matavimo metodas. 4 dalis. Difuzinis mėginių ėmimas, po kurio atliekama šiluminė desorbcija ir dujų chromatografija.
32. [LST EN 14662-5:2005](#) Oro kokybė. Standartinis benzeno koncentracijos matavimo metodas. 5 dalis. Difuzinis mėginių ėmimas, po kurio atliekama skystinė desorbcija ir dujų chromatografija.

33. [LST ISO 11338-1:2008](#) Stacionariųjų šaltinių išmetamieji teršalai. Dujinės ir kietosios fazių policiklinių aromatinių angliavandenilių nustatymas. 1 dalis. Ėminių ėmimas.
34. [LST ISO 11338-2:2008](#) Stacionariųjų šaltinių išmetamieji teršalai. Dujinės ir kietosios fazių policiklinių aromatinių angliavandenilių nustatymas. 2 dalis. Ėminių ruošimas, valymas ir nustatymas.
35. [LST EN ISO 16017-1:2002](#) Patalpų, aplinkos ir darbo vietos oras. Lakiųjų organinių junginių mėginių ėmimas ir analizė naudojant sorbcinius vamzdelius, terminę desorbciją ir kapiliarinę dujų chromatografiją. 1 dalis. Mėginių ėmimas siurbiant.
36. [LST EN ISO 16017-2:2004](#) Patalpų, aplinkos ir darbo vietos oras. Lakiųjų organinių junginių mėginių ėmimas ir analizė naudojant sorbcinius vamzdelius, terminę desorbciją ir kapiliarinę dujų chromatografiją. 2 dalis. Difuzinis mėginių ėmimas.
37. ASTM D5197-09 Standard test method for determination of formaldehyde and other carbonyl compounds in air (active sampler methodology).
38. ISO 16000-3:2011 Indoor air. Part 3: Determination of formaldehyde and other carbonyl compounds in indoor air and test chamber air. Active sampling method.
39. ASTM D2913-96 (2007) Standard test method for mercaptan content of the atmosphere.
40. [LST EN 1948-1:2006](#) Stacionariųjų taršos šaltinių išmetamieji teršalai. Polichlordibenzo-p-dioksinų (PCDD) ir polichlordibenzofuranų (PCDF) bei dioksinų tipo polichlorbifenilų (PCB) masės koncentracijos nustatymas. 1 dalis. PCDD ir PCDF ėminių ėmimas.
41. [LST EN 1948-2:2006](#) Stacionariųjų taršos šaltinių išmetamieji teršalai. Polichlordibenzo-p-dioksinų (PCDD) ir polichlordibenzofuranų (PCDF) bei dioksinų tipo polichlorbifenilų (PCB) masės koncentracijos nustatymas. 2 dalis. PCDD ir PCDF ekstrahavimas ir gryninimas.
42. [LST EN 1948-3:2006](#) Stacionariųjų taršos šaltinių išmetamieji teršalai. Polichlordibenzo-p-dioksinų (PCDD) ir polichlordibenzofuranų (PCDF) bei dioksinų tipo polichlorbifenilų (PCB) masės koncentracijos nustatymas. 3 dalis. PCDD ir PCDF identifikavimas ir kiekybinė analizė.
43. [LST EN 1948-4:2011](#) Stacionariųjų taršos šaltinių išmetamieji teršalai. Polichlordibenzo-p-dioksinų (PCDD) ir polichlordibenzofuranų (PCDF) bei dioksinų tipo polichlorbifenilų (PCB) masės koncentracijos nustatymas. 4 dalis. Dioksinų tipo polichlorbifenilų ėminių ėmimas ir analizė.
44. [LST EN ISO 25139:2011](#) Stacionariųjų šaltinių išmetamieji teršalai. Rankinis metano koncentracijos nustatymo metodas, naudojant dujų chromatografiją.
45. [LST EN ISO 25140:2010](#) Stacionariųjų šaltinių išmetamieji teršalai. Automatinis metano koncentracijos nustatymo metodas, taikant liepsninės jonizacijos aptikimą.
46. LST EN 12619:2013 Stacionariųjų šaltinių išmetamieji teršalai. Visuminės dujinės organinės anglies masės koncentracijos nustatymas. Tolydusis liepsnos jonizacijos detektoriaus metodas.

Priedo pakeitimai:

Nr. [D1-622](#), 2014-07-30, paskelbta TAR 2014-08-08, i. k. 2014-10971

Stacionarių taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą
teršalų laboratorinės kontrolės metodinių rekomendacijų
2 priedas

(Metinės stacionarių taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą teršalų valstybinės laboratorinės kontrolės programos forma)

(Metinę stacionarių taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą teršalų valstybinės laboratorinės kontrolės programą rengiančios institucijos pavadinimas)

_____**M. STACIONARIŲ TARŠOS ŠALTINIŲ IŠMETAMŲ Į APLINKOS ORĄ TERŠALŲ
VALSTYBINĖS LABORATORINĖS KONTROLĖS PROGRAMA**

Eil. Nr.	Ūkio subjekto pavadinimas, kodas, adresas	Gamyba, ūkinė veikla	Ūkio subjekto valstybinės laboratorinės kontrolės lygis	Ūkio subjekto valstybinės laboratorinės kontrolės dažnis	Kontroliuojamas stacionarus taršos šaltinis		Kontroliuojami teršalai	Patikrinimo įvykdymo terminas	Patikrinta praėjusiais metais (taip/ne)
					Nr.	pavadinimas			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Papildyta priedu:

Nr. [D1-622](#), 2014-07-30, paskelbta TAR 2014-08-08, i. k. 2014-10971

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-66](#), 2012-01-26, Žin., 2012, Nr. 14-609 (2012-01-31), i. k. 112301MISAK000D1-66

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. D1-68 "Dėl Stacionarių taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą teršalų laboratorinės kontrolės metodinių rekomendacijų patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-622](#), 2014-07-30, paskelbta TAR 2014-08-08, i. k. 2014-10971

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. D1-68 „Dėl Stacionarių taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą teršalų laboratorinės kontrolės metodinių rekomendacijų patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-658](#), 2018-07-03, paskelbta TAR 2018-07-09, i. k. 2018-11553

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. vasario 11 d. įsakymo Nr. D1-68 „Dėl Stacionarių taršos šaltinių išmetamų į aplinkos orą teršalų laboratorinės kontrolės metodinių rekomendacijų patvirtinimo“ pakeitimo